

1. 1918 Λιμάνι 58,5×40, Ἀρχικό μέγεθος 50×70, παστέλ.
2. 1925 Παράγκα στην Κηφισιά 17×19,9, άκουαρέλα.
3. 1925 Τὸ ἄστεροσκοπεῖο 14,7×18,3, άκουαρέλα.
4. 1926 Ἄλωνα Κηφισιάς 17,8×16, άκουαρέλα.
5. 1926 Σπίτι Κηφισιάς με ἥλιο 25,8×22,7, άκουαρέλα.
6. 1926 Ὁ μικρὸς περιβολάρης 22,4×13,7, άκουαρέλα.
7. 1926 Αὐτοπροσωπογραφία 24,6×19,4, άκουαρέλα.
8. 1926 Ὁδὸς Πραξιτέλους 23,4×17,4, άκουαρέλα.
9. 1926 Ὁ Καραγιούζης 13,5×18, άκουαρέλα.
10. 1926 Τρεῖς Κυρίες 13×17,7, άκουαρέλα.
11. 1926 Περιβόλι στην Κηφισιά 16,4×23,9, άκουαρέλα.
12. 1926 Σπίτι στην Κηφισιά 16,4×23,9, άκουαρέλα.
13. 1927 Καφενεῖο 25,9×32,9, άκουαρέλα.
14. 1927 Ναύπλιο 22,7×31, άκουαρέλα.
15. 1928 Περιβόλι στην Κηφισιά 25×17,5, άκουαρέλα.
16. 1928 Αὐτοπροσωπογραφία 19,5×13,4, μολύβι σὲ χαρτί τετραδίου.
17. 1928 Τοπεῖο Κηφισιάς 17×24,7, μελάνι.
18. 1928 Νεκρὰ φύση με καθρέφτη 13,7×11,6, άκουαρέλα.
19. 1928 Σπίτι ὁδὸς Ἀρείου Πάγου 25×24,5, άκουαρέλα.
20. 1929 Νεκρὰ φύση με πανέρια 15×17, άκουαρέλα.
21. 1929 Σχέδιο με πένα σὲ χαρτί τετραδίου.
22. 1932 Πλατεία Σπάρτης 22×33, άκουαρέλα.
23. 1932 Σπίτι Σπάρτης 24×34, άκουαρέλα.
24. 1933 Ἡ ψαριανή 59×23, λάδι.
25. 1934 Τὸ μαῦρο διαμάντι 40,6×49,3, λάδι σὲ ξύλο.
26. 1934 Τὰ ἄσπρα διαμάντια 33,3×41,5, λάδι σὲ ξύλο.
27. 1934 Ἐλπίς 59×31, λάδι σὲ ξύλο.
28. 1935 Τρία σχέδια (α, β, γ).
29. 1936 7 σχέδια (α, β, γ, δ, ε, ζ, η).
30. 1936 Χασάπικο στὸ Παρίσι 32,5×25,5, λάδι.
31. 1936 Ποδηλάτης Α 48×32,5, λάδι.
32. 1936 Ποδηλάτης Β 34,5×28,5, λάδι.
33. 1926 Ποδηλάτης Γ, 62,5×42, λάδι.
34. 1936 Ποδηλάτης Δ, 69×42, λάδι.
35. 1936 Ἡ καλὴ παρηγοριά 52,5×34, λάδι.
36. 1936 Μία Γυναίκα με παιδί, 100×61,5, λάδι.
37. 1937 Γυμνὸ ἐν Κατατομῇ, 99,5×69, κόλα.
38. 1937 Γυμνὸ καθιστό, 99×65, κόλα.
39. 1938 Δύο γυναῖκες, κόλα.
40. 1938 Παιδὶ με ἄσπρο παντελονάκι, 75×40,4, κόλα.
41. 1938 Νέος με φανέλα κίτρινη καὶ μαύρη, κόλα.
42. 1939 Ποδηλάτης, 100×70, κόλα.
43. 1940 Νέος γυμνὸς με ἐπίδεσμο στὸ χέρι. 170×65, Λάδι.
44. 1940 Γυμνὸ με φρουτιέρα, 170×65, λαδοτέμπερα.
45. 1941 Αὐτοπροσωπογραφία, μολύβι.

ΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥΣ ΜΟΝΟΝ

1) Θάθελα νά σχεδιάζω λεπτά και με λεπτομέρειες όπως οί αρχιτέκτονες. Ζηλεύω και θαυμαζώ τους ζωγράφους που σχεδιάζουν τόσο λεπτά, κι' όμως έν τέλει αυτό δέν με ικανοποιεί. Εκείνο που μ' άρέσει πιό πολύ είναι νά ζωγραφίζω με όρμη. Τό άφθαστο ιδεώδες μου είναι μιá ζωγραφική που νά φαίνεται καμωμένη βιαστικά και σχεδόν με άδιαφορία κι' όμως νά είναι σωστή. Τώρα μη με ρωτάς τί θά πεί σωστή γιατί δέν ξέρω τί νά σου άπαντήσω.

(Άπόσπασμα από μιá έπιστολή σέ φίλο. Αύγουστος του 1929).

2) Είδα μιá ρεκλάμα του Καραγκιόζη έξω στον ήλιο. Δέν «άπέδιδε τό φώς» όπως λένε και όμως στεκότανε μέσα στο φώς υπέροχα. Νά μιá ζωγραφική που πρέπει νά κάνει κανείς! "Όταν σχεδιάζω όλα πάνε καλά. "Όταν αρχίζω νά χρωματίζω και μάλιστα με τή χρωματική κλιμακα τής ρεκλάμας του Καραγκιόζη όλα πρέπει νά αλλάξουν, πρέπει νά αφήσω τό χρώμα νά δημιουργήσει τό σχέδιο. Οί τόνοι του κιάρο σκούρο που ολοκληρώνουν τό σχέδιο τής Αναγεννήσεως πρέπει νά καταργηθούν. Τό σκότος που τό άποδίδουν με καφέ σκούρο ή μαύρο οί κλασσικοί τής Αναγεννήσεως σέ μιá ζωγραφική όπως τήν επιθυμώ θάπρεπε νά άποδίδονται με ρόζ δυνατό ή με κίτρινο Καδμίου. "Αν δέν υπήρχε ή πραγματικότητα με τό χρώμα της και ή πραγματικότητα τής ζωγραφικής με τήν όμορφιά που έχουν οί μογοιές, ό πιό μέγας ζωγράφος θάταν ό Ingres και όχι ό Matisse. Πρέπει νά καταστρέψει κανείς τό σχέδιο για νά τό ξαναβρεί στη ζωγραφική. Άγαπώ πολύ νά σχεδιάζω, αλλά έχω πλήρη συνείδηση ότι τό σχέδιο είναι κάτι επικίνδυνο για τό ζωγάφο.

(Σημειώσεις του 1937).

3) Σταμάτησα χθές νά ζωγραφίζω τό μεγάλο γυμνό με τό σκούρο ένι α'ϊο φόντο. Είμαι άηδισμένος δέν ζωγραφίζω έκ του φυσικού μεταχειρίζομαι τίς άναμνήσεις μου από τους ζωγράφους του 19ου αιώνας. "Ηθελα νά ζωγραφίσω από τό φυσικό, ξεχνώντας τίς συνταγές των μοντέρνων που πετυχαίνουν και κατέληξα νά μιμούμαι τους παλιούς, άκρες - μέσες. Αύριο θά πάω νά αντιγράψω, με νερομπογια τό μωσαϊκό τής Μεδούσης στο Έθνικό Μουσείο. Νά πώς θάθελα νά ζωγραφίζω: Δέν γνωρίζω τό μυστικό αυτής τής ζωγραφικής. Έπάρχει ένα μυστικό σ' αυτή τήν τέχνη που μιμείται τή φύση χωρίς νά γίνεται βαρετή ούτε χυδαία...

Σήμερα τό απόγευμα ήρθε νά ποζάρει τό μοντέλο για τό μεγάλο γυμνό. "Ότι είχα επιτρέψει από τό Μουσείο όπου άντέγραφα τή Μέδουσα. "Ημουν εύχαριστημένος από τήν αντιγραφή, μά αυτό δέ μ' έμπόδιζε νά είμαι εύχαριστημένος. Τό κεφάλι τής Μεδούσης ήταν καρφωμένο στη πόρτα του εργαστηρίου. "Εβλεπα μιá φορά τό αντίγραφο, μιá τή ζωγραφική μου που τήν έβρισκα μέτρια. Λέω προς τό μοντέλο, θά σταματήσω νά ζωγραφίζω για πολύν καιρό. "Αξάφνα είδα τό κεφάλι του δίπλα στο αντίγραφο τής Μεδούσης, έμοιαζαν καταπληκτικά άναμεταξύ τους, συνέπιπταν άπολύτως. "Ένα μεγάλο μυστικό τής έλληνιστικής ζωγραφικής, τής ζωγραφικής έν γένει μου έχει άποκαλυφθή. Κατάλαβα για τά καλά πώς για νά άποφύγει κανείς τήν χυδαιότητα στην ζωγραφική, πρέπει νά αντιγράψει τά χρώματα με ακρίβεια σεβόμενος εύλαβικά τό γεγονός, ότι άλλα χρώματα είναι θερμά κι' άλλα ψυχρά. Κατάλαβα άκόμα για πρώτη φορά πώς τό πετυχημένο έργο έχει μεγάλη σχέση με τήν όρθή αντιγραφή των χρωμάτων. Άκόμα έμαθα, πώς για νά φαίνεται καλά από μακριά ένα πίνακας, πρέπει νά τον κρίνουμε δίπλα στο μοντέλο, στην ίδια άπόσταση όπου τά σχήματα και τά χρώματα του μοντέλου μάς ένέπνευσαν άρχικώς.

(Σημειώσεις τής 3ης και 4ης 'Ιουλίου 1940).

1. 1918 Le port 58,5 × 40, Dimension initiale 50 × 70, pastel.
2. 1925 Baraque à Kifissia 17 × 19,9, aquarelle.
3. 1925 L'Observatoire 14,7 × 18,3, aquarelle.
4. 1926 Alonia (Kifissia) 17,8 × 16, aquarelle
5. 1926 Une maison ensoleillée a Kifissia 25,8 × 22,7, aquarelle
6. 1926 Le petit jardinier 22,4 × 13,7, aquarelle.
7. 1926 Autoportrait 24,6 × 19,4, aquarelle.
8. 1926 La Rue Praxitèle 23,4 × 17,4, aquarelle.
9. 1926 Karagiozis 13,5 × 18, aquarelle.
10. 1926 Trois dames 13 × 17,7, aquarelle.
11. 1926 Un Jardin à Kifissia 16,4 × 23,9, aquarelle.
12. 1926 Une maison à Kifissia 16,4 × 23,9, aquarelle.
13. 1927 Le Café 25,9 × 32,9, aquarelle.
14. 1927 Nauplie 22,7 × 31, aquarelle.
15. 1928 Un jardin à Kifissia 25 × 17,5, aquarelle.
16. 1928 Autoportrait 19,5 × 13,4, crayon sur une feuille d'un cahier.
17. 1928 Paysage de Kifissia 17 × 24,7, encre.
18. 1928 Nature morte avec glace 13,7 × 11,6, aquarelle.
19. 1928 Une maison de la rue Aréopage 25 × 34,5, aquarelle.
20. 1929 Nature morte aux paniers 15 × 17, aquarelle.
21. 1929 Dessin à la plume sur une feuille de cahier.
22. 1932 La Place de Sparte 22 × 33, aquarelle.
23. 1932 Une Maison de Sparte 24 × 34, aquarelle.
24. 1933 Femme de Psara 59 × 23, huile.
25. 1934 Le diamant noir 40,6 × 49,3, huile sur bois.
26. 1934 Les diamants blancs 33,3 × 41,5, huile sur bois.
27. 1934 Espérance 59 × 31, Huile sur bois.
28. 1935 Trois dessins (a, b, c).
29. 1936 Sept dessins (a, b, c, d, e, f, g).
30. 1936 Boucherie à Paris 32,5 × 25,5, peinture à l'huile.
31. 1936 Cycliste A 48 × 32,5, huile.
32. 1936 Cycliste B 34,5 × 28,5, huile.
33. 1936 Cycliste C 62,5 × 42, huile.
34. 1936 Cycliste D 69 × 42, huile.
35. 1936 La bonne consolation 32,5 × 34, huile.
36. 1936 Femme avec l'enfant 104 × 61,5, huile.
37. 1937 Nu en profil 99,5 × 69, detrempe.
38. 1937 Nu assis 99 × 65, detrempe.
39. 1938 Les Deux femmes detrempe.
40. 1938 Enfant en culotte blanche 75 × 40,4, colle.
41. 1938 Jeune homme en maillot jaune et noir, detrempe.
42. 1939 Cycliste 100 × 70, colle.
43. 1940 Nu au pensement 170 × 65, huile.
44. 1940 Nu au compotier 170 × 63, detrempe.
45. 1941 Autoportrait, crayon.

SEULEMENT POUR LES PEINTRES

«J'aurais désiré dessiner finement avec des détails, comme un architecte. J'envie et j'admire les peintres qui dessinent ainsi, mais cela ne me satisfait pas. Ce que j'aime le plus c'est de peindre avec fougue. L'idéal inaccessible pour moi serait une peinture donnant l'apparence d'avoir été faite dans une hâte presque désinvolte, tout en restant juste. Mais ne me demande pas maintenant ce que j'entends par juste: je ne saurai que te répondre».

(extract d'une lettre d'Août 1929).

J'ai vu une affiche de Karaghiozis dehors au soleil. Elle ne «rendait pas la lumière» comme on dit, cependant dans la lumière elle se tenait bien. Voilà de la peinture telle qu'on devrait en faire, mais comment s'y prendre? Quand je dessine ça va, mais quand je me mets à peindre et surtout dans la gamme des couleurs des affiches de karaghiozis tout alors doit être transformé. La couleur doit créer le dessin, il le faut. Les tonalités du clair obscur qui supplémentent le dessin de la Renaissance doivent être complètement éliminées. L'obscurité rendue par les bruns sombres ou le noir chez les classiques, dans cette peinture que je recherche, devra être rendue par des roses ou des jaunes de cadmium. Si la réalité n'avait pas sa couleur, et si la réalité de la peinture, avec la beauté de ses matières colorantes, n'existait pas Ingres serait un plus grand peintre que Matisse. Il faut détruire le dessin pour le retrouver dans la peinture. J'aime tellement dessiner mais j'ai pleine conscience que c'est une chose dangereuse pour un peintre.

(notes de 1937).

J'ai cessé hier de peindre le grand nu avec le fond sombre et uni. C'était le dégoût en moi.

Je ne peins pas d'après nature, mais utilisant mes souvenirs et toutes mes réminiscences des peintres du dix-neuvième siècle. J'ai voulu peindre d'après nature — oubliant les recettes des modernes qui réussissent — et je me rends compte que je finis par copier les anciens avec de l'à peu près.

Demain j'irai copier à la gouache la mosaïque de la Méduse du musée national. Voilà la peinture que j'aurai voulu faire. Ses secrets je les ignore: Il y a un secret dans cette peinture puisqu'elle copie la nature sans être ennuyeuse ni vulgaire...

Le Modèle est venu poser aujourd'hui pour le grand nu. Je venais de retourner du musée où je copiais la méduse: Copie assez satisfaisante mais qui n'empêchait pas en moi le désespoir. La tête de la méduse avait été épinglée sur la porte et je la voyais en même temps que ma peinture, qui alors me semblait médiocre. En voyant le modèle je lui ai dit: «je vais cesser de peindre pour longtemps». Tout à coup j'ai vu sa tête côte à côte avec la copie de la Méduse, la sienne me parut semblable à celle de la Méduse. Un grand secret de la peinture hellénistique et de la peinture en générale m'apparut. J'ai compris que pour éviter la vulgarité en peinture on doit copier les couleurs avec exactitude, en respectant pieusement le fait que certaines couleurs sont froides et d'autres chaudes. J'ai compris pour la première fois que ce que «fait bien» en peinture c'est la justesse. J'ai compris aussi que pour qu'une peinture se tienne de loin doit être jugée côte à côte avec le modèle à la même distance là où le modèle nous a inspiré initialement.

(notes du 3 et 4 Juillet 1940).

1. 1918 The Harbour 58,5 × 40, Initial size: 50 × 70, pastel.
2. 1925 Bungalow in Kifissia 17 × 19,9, water-colour.
3. 1925 The Observatory 14,7 × 18,3, water-colour.
4. 1926 Kifissia: Alonia 17,8 × 16, water-colour.
5. 1926 Sunny house in Kifissia 25,8 × 22,7, water-colour.
6. 1926 The little Gardener 22,4 × 13,7, water-colour.
7. 1926 Self-portrait 24,6 × 19,4, water-colour.
8. 1926 Praxitelis Street 23,4 × 17,4, water-colour.
9. 1926 Karagiozis 13,5 × 18, water-colour.
10. 1926 Three Ladies 13 × 17,7, water-colour.
11. 1926 Garden in Kifissia 16,4 × 23,9, water-colour.
12. 1926 House in Kifissia 16,4 × 23,9, water-colour.
13. 1927 The Coffee-house 25,9 × 32,9, water-colour.
14. 1927 Nafplion 22,7 × 31, water-colour.
15. 1928 Garden in Kifissia 25 × 17,5, water-colour.
16. 1928 Self-portrait 19,5 × 13,4, pencil, from a sketch book.
17. 1928 Landscape, Kifissia 17 × 24,7, ink.
18. 1928 Still Life with Mirror 13,7 × 11,6, water-colour.
19. 1928 House in Areos Pagos Street 25 × 34,5, water-colour.
20. 1929 Still Life with Baskets 15 × 17, water-colour.
21. 1929 Ink Drawing, on a page from a copy-book.
22. 1932 Sparta: The Main Square 22 × 33, water-colour.
23. 1932 House in Sparta 24 × 34, water-colour.
24. 1933 Woman of Psara 59 × 23, oil.
25. 1934 The Black Diamond 40,6 × 49,3, oil, on wood.
26. 1934 The White Diamond 33,3 × 41,5, oil, on wood.
27. 1934 Hope. 59 × 31, oil, on wood.
28. 1935 Three drawings (a, b, c).
29. 1936 Seven drawings (a, b, c, d, e, f, g).
30. 1936 Butcher's Shop in Paris. 32,5 × 25,5, oil.
31. 1936 Cyclist (A) 48 × 32,5, oil.
32. 1936 Cyclist (B) 34,5 × 28,5, oil.
33. 1936 Cyclist (C) 62,5 × 42, oil.
34. 1936 Cyclist (D) 69 × 42, oil.
35. 1936 The Good Consolation 32,5 × 34, oil.
36. 1936 Woman with Child 104 × 61,5, oil.
37. 1937 Nude in Profile 99,5 × 69, tempera.
38. 1937 Seated Nude 99 × 65, tempera.
39. 1938 Two Women, tempera.
40. 1938 Child with White shorts, tempera.
41. 1938 Young man with yellow and black Shirt 75 × 40,4, tempera.
42. 1939 Cyclist 100 × 70, tempera.
43. 1940 Nude with Bandaged Hand 170 × 65, oil.
44. 1940 Nude with fruitball 170 × 65, oil.
48. 1941 Self-portrait, pencil.

FOR PAINTERS ONLY

«I should like to have been able to draw in fine detail, as does an architect. I envy and admire those painters who work in this manner, but this does not satisfy me.

What I like best is painting which has élan. My inaccessible ideal is a painting which seems to have been thrown off almost carelessly but yet remains exact. Don't ask me what I mean by exact; I would not be able to answer you».

(extract from a letter of August 1929).

I saw one of Karaghiozis' posters for the shadow theatre, outside, in the sun. It didn't 'express the light' as they say, nevertheless it held its own in the light. That's the sort of painting to do — but how to achieve it? It seems simple, but when I try to paint using Karaghiozis' range of colours all is transformed. Colour creates the design — necessarily so. The tonalities of chiaroscuro as used to supplement Renaissance designs will need to be completely eliminated. The obscurity achieved by the extensive use of sombre browns and black in classical painting will have to be rendered, in the type of painting I am looking for, in shades of rose and cadmium yellow.

If colour did not exist in reality, and if the reality of painting — with the beauty of its pigmentation — did not exist, Ingres would have to be considered a greater painter than Matisse.

As one works, one must destroy the original drawing and rediscover it in the painting. I am very fond of drawing but I am conscious that it is a dangerous thing for a painter.

(notes of 1937).

Yesterday I stopped work on the big nude with the dark, even background — suddenly it disgusted me.

I don't paint from nature, but rather by using my souvenirs and my recollections of the paintings of the nineteenth century. I wanted to paint from nature, ignoring all the well-worn tricks of the modern school, and I ended up making second-rate imitations of the ancients.

I shall go tomorrow and make a gouache copy of the mosaic of the Medusa in the National Museum. Now there is a work of art which I should love to have done! I ignore its secrets: it has a secret in that it copies nature without being annoying or vulgar...

The model for the big nude came to pose today. I had just returned from the Museum where I had copied the Medusa: an airy satisfactory copy which nevertheless did not prevent me from falling into despair. I had pinned my Medusa's Head to the main door, and I could see it all the time next to my painting of the nude, which I now found mediocre. I said to the model: «I want to stop painting for a long, long time». Suddenly I saw the model's head side by side with the head of the Medusa, and the two heads resembled each other. An important secret of hellenistic painting, and of painting in general, seemed to have been revealed to me. I understood that to avoid vulgarity in painting one must render the colours exactly, religiously respecting the fact that certain colours are cold and others warm. Thus I realized for the first time that what matters in painting is exactitude. I also perceived that if a painting is to stand on its own as a work of art it must be judged side by side with the model subject, at the same distance from which the forms and colours of the subject had initially provided inspiration.

(notes of 3 and 4 July 1940).

Τ Σ Α Ρ Ο Υ Χ Η Σ

Ἀναδρομικὴ ἔκθεσις ἔργα ἀπὸ 1918 ἕως 1940

2-17 ΜΑΪΟΥ 1966

ΑΙΘΟΥΣΑ ΑΣΤΟΡ

Καραγεώργη τῆς Σερβίας 16, τηλ. 538-801

T S A R O U C H I S

Exposition retrospective œuvres de 1918 à 1940

2-17 MAI 1966

GALERIE ASTOR

Karageorgi Servias 16, tel. 538-801